

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

1. INLEIDING BIJ DEZE ZONDAG

Deze zondag is de tweede van een blok met vier verhalen over het leven van David.

Op deze zondag staat 1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53 centraal: David vecht tegen Goliat.

Voor de kinderen van **4-8 jaar** richten we ons op Davids vertrouwen op God. Hij vertrouwt erop dat God hem zal helpen.

Voor de kinderen van **8-12 jaar** richten we ons op Saul die bang is voor Goliat.

2. CONTEXT VAN DE BIJBELTEKST

Samuel heeft David al aangewezen als nieuwe koning, maar op dit moment is Saul nog steeds koning van Israël. De Filistijnen willen weer een oorlog beginnen. Het leger van Israël en het leger van de Filistijnen maken beide een kamp op de bergen rondom het Eikendal.

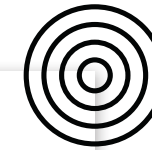
Goliat is de kampvechter van de Filistijnen, iemand die in een tweegevecht vecht. In de Griekse oudheid waren kampgevechten gewoon. De Filistijnen kwamen waarschijnlijk uit Griekenland voordat ze naar Kanaän kwamen. Goliats naam en wapenuitrusting vertonen Griekse invloeden. Door een tweegevecht zou een groot gevecht tussen twee legers voorkomen kunnen worden (en daarbij zware verliezen aan beide kanten). Het leger van de verliezende vechter moest zich overgeven aan de winnaar.

Het duurt lang voordat het echt tot een gevecht komt. Goliat staat al veertig dagen achter elkaar elke ochtend en avond in het

dal en scheldt de Israëlieten uit. De Israëlieten die klaarstaan voor de strijd worden bang en vluchten terug naar hun kamp.

Het leger van koning Saul bestaat uit alle mannen uit Israël die oud genoeg zijn om mee te vechten tegen de vijanden. De drie oudste broers van David zitten in Sauls leger. Omdat het lang duurt voordat er echt gevochten wordt, zitten de soldaten de hele tijd in het legerkamp. Ze moeten voor hun eigen eten en drinken zorgen. Daarom gaat David naar zijn broers in het leger om hun brood, graan en kaas te brengen.

Terwijl David bij zijn broers is, komt Goliat weer uit het kamp van de Filistijnen tevoorschijn. De soldaten van Israël rennen in angst weg en vertellen elkaar welke beloning degene krijgt die Goliat verslaat. David vraagt de soldaten naar de beloning. Maar als zijn broer Eliab hoort dat David met andere soldaten praat, is hij woedend. 'Wat kom je hier eigenlijk doen? Moet jij niet in de woestijn op die paar schapen en geiten passen?' (1 Samuel 17:28). Hij noemt David zelfs brutaal!

Het Eikendal lag tussen de steden Socho en Azeka.

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

3. UITLEG VAN DE BIJBEL TEKST

Goliat is een indrukwekkende verschijning. Hij is bijna 3 meter lang. Als je bedenkt dat de meeste mensen in de tijd van de Bijbel ongeveer 1.60 meter waren, kun je wel begrijpen waarom hij een reus wordt genoemd. De soldaten zijn doodsbang.

Wanneer David bij zijn broers komt en vragen begint te stellen, wordt hij naar Saul gebracht. Het eerste wat David zegt, is: 'U moet niet bang zijn...' (vers 32). Het staat in schril contrast met vers 11, waar staat dat Saul doodsbang is. David wil niet dat Saul de moed verliest vanwege die ene Filistijn. David zegt dat hij wel met Goliat wil vechten.

Maar Saul wil daar niets van weten. Hij kijkt naar de uiterlijke kenmerken en kan zich niet voorstellen dat dit goedkomt. Zoals ook Samuel en Isai naar de uiterlijke kenmerken keken en niet hadden gedacht dat God David had uitgekozen koning te worden (1 Samuel 16:1-13). Maar David heeft de geest van God gekregen en ziet het heel anders.

David vertelt over zijn ervaring als herder. Hij wil daarmee laten zien waar hij goed in is. Voor David zit het verschil tussen hem en Goliat niet in grootte en wapens. Nee, David vertrouwt erop dat God hem hierbij zal helpen, net als bij zijn gevechten met leeuwen en beren. Tegen Davids vertrouwen op God heeft Saul niets in te brengen.

David gaat zonder een wapenuitrusting af op de zwaarbewapende – maar logge – soldaat. Ogenscheinlijk een kansloze strijd. Maar het is een slimme keuze, want zonder een harnas is David vlug en als hij goed mikt, is juist de reus kansloos. Davids vertrouwen op God betekent niet dat hij erop rekent dat God hem helpt omdat hij zwak of kansloos is, maar dat hij erop rekent dat God hem helpt bij wat hij kan doen.

Het gevecht wordt tot in detail beschreven. David spreekt zijn vertrouwen in God uit. Die zal hem helpen. En wanneer David wint, krijgt God alle eer. De hele wereld zal weten dat Israël een God heeft die zijn volk helpt.

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

4. UIT DE BIJBEL

4-8 jaar

Voor de jongste kinderen is er een kaartje met de tekst van 1 Samuel 17:45.

8-12 jaar

Voor de oudste kinderen staat op het werkblad en op het kaartje de tekst van 1 Samuel 17:33.

5. WAT HEB JE NODIG?

4-12 jaar

Moment met de kinderen in de dienst

- een stukje papier met daarop geschreven: 3 meter
- een stukje papier met daarop geschreven: 1.60 meter
- plakband

4-8 jaar

Om te beginnen

- een stuk behangrol of vellen A3-papier
- eventueel plakband of tape

Om te doen: David en Goliat

Per kind:

- het werkblad

En verder:

- kleurpotloden
- scharen of prikpenen en prikklappen

Om te doen: Zoek de verschillen

Per kind:

- het werkblad
- een potlood

En verder:

- kleurpotloden

Om te doen: Zet 't op een rennen!

- een plaat van Goliat en een plaat van David, of een vel papier met 'Goliat' en een met 'David'
- plakband
- de uitspraken

8-12 jaar

Om te beginnen

Per kind:

- het werkblad
- een pen of een potlood

En verder:

- eventueel blinddoeken

Bijbeltekst

- een Bijbel

Om te doen: Daar vraag je me wat!

Per groepje:

- een vel papier
- een pen

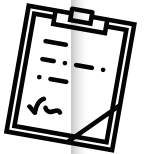
Om te doen: Reuzen op je weg

Per kind:

- twee kartonnen bekertjes
- een ballon

En verder:

- scharen
- washi tape
- pingpongballetjes
- kartonnen bekertjes
- een stift
- een tafel

Om te doen: Krachtig vertrouwen

- een vuurvaste glazen fles of glazen pot met een niet al te wijde opening
- water
- voedselkleurstof
- een doorzichtig rietje dat lang genoeg is om boven de fles uit te steken
- een stuk speelklei
- een bak met koud water
- een bak met heet water
- een ovenwant

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

In de kerkdienst

6. MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Klein en groot

Goliat is een indrukwekkende verschijning. Hij is bijna 3 meter lang. Als je bedenkt dat de meeste mensen in de tijd van de Bijbel ongeveer 1.60 meter waren, kun je wel begrijpen waarom hij een reus wordt genoemd.

Wat heb je nodig?

- een stukje papier met daarop geschreven: 3 meter
- een stukje papier met daarop geschreven: 1.60 meter
- plakband

Aan de slag:

- Plak het stukje papier met daarop '3 meter' op 3 meter hoogte tegen de muur.
- Doe hetzelfde met het andere papiertje, maar dan op een hoogte van 1.60 meter.
- Vraag iemand uit de kerk die 1.60 meter is. Deze persoon mag tegen de muur gaan staan bij het papiertje.
- Vraag een lange volwassene om tegen de muur te gaan staan. Komt hij of zij in de buurt van het papiertje? En als hij op zijn tenen gaat staan en de armen gestrekt in de lucht houdt? En zo hoog mogelijk springt? Of een kind boven zich tilt?
- Vandaag gaat het verhaal in de kinderdienst over twee mannen met deze beide lengtes. Wat gaat er gebeuren?

Tip

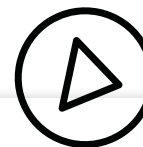
In plaats van een volwassene kun je uiteraard ook een kind vragen of hij of zij bij het hoogste briefje kan komen.

Tip

Heb je de mogelijkheid om naar buiten te gaan? Teken het silhouet dan buiten met stoepkrijt.

In de kinderdienst

7. OM TE BEGINNEN

4-8 jaar

Reusachtig

Goliat is reusachtig groot. De kinderen ervaren hoe groot hij is in vergelijking met henzelf.

Wat heb je nodig?

- een stuk behangrol of vellen A3-papier
- eventueel plakband of tape

Vooraf:

Plak eventueel de A3-vellen aan elkaar. Teken op de behangrol of de A3-vellen een silhouet van zo'n 3 meter, de lengte van Goliat.

Aan de slag:

- Hoeveel kinderen zijn er nodig om Goliats silhouet te vullen?
- De kinderen kijken nu om de beurt hoe lang ze zijn en zetten met stift een streepje in het silhouet.

8-12 jaar

Je kunt het (niet)!

Saul is bang dat het niet goedkomt met het gevecht tegen Goliat. Hij zegt tegen

David: 'Jij kunt helemaal niet tegen die Filistijn vechten.' Maar David denkt dat hij het wel kan, samen met God. Denken de kinderen dat ze de volgende opdracht samen kunnen uitvoeren?

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad
- een pen of een potlood

En verder:

- eventueel blinddoeken

Aan de slag:

- De kinderen vormen tweetallen.
- Eén kind gaat de route op het werkblad beschrijven. Het andere kind zit, met de ogen dicht of geblinddoekt, met een pen en het werkblad voor zich.
- Het kind beschrijft hoe de route gaat, door bijvoorbeeld te zeggen: Naar voren. Stop. Iets naar rechts, enzovoort.
- Het kind met het werkblad volgt de aanwijzingen op en probeert een lijn te trekken tussen de dikke lijnen.
- De kinderen wisselen eventueel en doen de opdracht nog een keer.

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

8. GEBED

Trouwe God,
We horen vandaag een verhaal over David en Saul.
Saul is bang.
Bang voor reus Goliat.
Maar David is dapper.
Hij ziet de enorme reus ook.
Maar hij vertrouwt op U.
U hebt David al vaak geholpen.
En hij vertrouwt erop dat U hem weer zult gaan helpen.
Goede God, help ons om niet te vergeten wanneer U ons hielp.
Zodat we volgende keer weer dingen durven,
samen met U.
Amen.

Tip

Ga in een kring zitten voor dit gebed. Je kunt een kaars aansteken, of de kaars die je meeneemt uit de dienst in het midden zetten.

9. BIJBELVERHAAL

4-8 jaar

Bij 1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

Vertel het verhaal. Bekijk tijdens of na het verhaal met elkaar de plaat bij dit verhaal. Vraag de kinderen om goed te kijken en te vertellen wat ze zien. Je kunt eventueel de weetjes uit het bovenbouwmateriaal gebruiken om wat meer uit te leggen.

David en Goliat

De soldaten van Israël moeten vechten met de Filistijnen, maar ze durven niet: ze zijn bang! Dat komt allemaal door Goliat. Kijk, daar komt Goliat aan. Wat is hij groot! Wel 3 meter lang! Hij lijkt wel een reus. Hij heeft een bronzen helm op zijn hoofd. En zijn harnas

weegt wel 50 kilo. Dat is zwaar! Goliats speer is zo dik als een paal en er hangt een groot bronzen zwaard op zijn rug.

‘Soldaten van Israël,’ roept Goliat. ‘Niemand is de baas over mij! Wie durft er tegen mij te vechten?’

De soldaten rennen bang weg. Niemand durft. Maar één jongen rent tussen de soldaten door. Het is David. Zijn grote broers zijn soldaten in het leger van Israël, en David komt ze eten brengen. Hij wil alles weten over die reus.

‘Wat krijg je als je wint van Goliat? Hij denkt toch niet dat hij sterker is dan onze soldaten? God is bij ons en die is veel sterker dan die reus!’

‘David,’ broert Eliab ‘Wat kom jij hier doen? Je hoort hier niet. Ga terug naar je schapen! Wees niet zo brutaal!’

‘Ik stel alleen maar een vraag,’ zegt David en hij rent weer verder, langs alle soldaten. Hij vraagt ze allemaal naar Goliat.

Koning Saul is in zijn tent. Hij is ook bang voor Goliat. Wat moet hij nu doen?

Die reus is veel te sterk. Dan komt er een soldaat zijn tent binnen.

‘Er is hier een jongen en die stelt allemaal vragen over Goliat.’

Tip

Met kleuters: Als de naam Goliat valt tijdens het verhaal, gaan de kinderen op hun tenen staan. Als de naam David wordt genoemd, maken de kinderen zich klein door in elkaar te gaan zitten.

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

‘Breng hem hier,’ zegt koning Saul. David komt de tent binnen. ‘Niet bang zijn, koning Saul,’ zegt hij. ‘Ik wil tegen Goliat vechten.’ Verbaasd kijkt Saul naar David. ‘Maar dat kun jij helemaal niet. Je bent nog maar een jongen. En Goliat is al zijn hele leven soldaat. Hij is heel goed in vechten.’ Maar David is niet bang. ‘Ik kan ook vechten, koning Saul! Ik zorg voor de schapen van mijn vader. Als er een beer of een leeuw komt, dan val ik ze aan. God helpt me als ik vecht tegen beren en leeuwen, hij zal me ook helpen als ik vecht tegen Goliat!’ Koning Saul geeft David een helm, een echt harnas en een zwaard. Nu lijkt David een echte soldaat. Maar David vindt het niet lekker zitten. Hij wil naar Goliat in zijn eigen kleren. Hij neemt alleen zijn slinger mee en vijf gladde stenen.

Daar staat David, tegenover de grote reus. ‘Hahaha!’ lacht Goliat. ‘Denk jij dat jij van mij kunt winnen? Kom maar hier als je durft!’ ‘Jij vertrouwt op je wapens,’ zegt David,

‘maar ik vertrouw op God! Hij zorgt ervoor dat ik van jou ga winnen!’ David doet snel een steen in zijn slinger. Hij slingert de steen naar Goliat en... ZOEF! De steen vliegt tegen het voorhoofd van Goliat. Goliat wankelt en hij valt: BOEM! Voorover op de grond. Hij kan de Israëliëten nooit meer kwaad doen. Hoera! David heeft gewonnen van Goliat! En God heeft hem geholpen.

8-12 jaar

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

Er komt een sterke soldaat naar voren

Toen kwam er uit het kamp van de Filistijnen een sterke soldaat naar voren. Zijn naam was Goliat en hij kwam uit de stad Gat. Hij was bijna 3 meter lang. Hij had een bronzen helm op zijn hoofd, en hij had een harnas aan dat meer dan 50 kilo woog. Om zijn benen had hij bronzen beschermplaten, en op zijn rug hing een bronzen zwaard. Zijn speer was zo dik als een paal, en de punt van de speer was gemaakt van 6 kilo ijzer. Een knecht droeg het schild van Goliat en liep voor hem uit.

Goliat wil vechten

Goliat ging in het dal staan en riep naar de Israëliëten: ‘Waarom zijn jullie eigenlijk hierheen gekomen? Om te vechten? Ik ben een Filistijn, niemand is de baas over mij. Maar jullie zijn slaven van Saul. Kies één van jullie soldaten uit en laat hem naar mij toe komen. Als hij mij verslaat, dan zullen wij jullie slaven worden. Maar als ik hem versla, dan zullen jullie onze slaven worden. Dan moeten jullie voor ons werken. Stuur een

soldaat, dan kunnen we tegen elkaar vechten.’

Saul en alle Israëliëten hoorden wat Goliat zei. Ze schrokken en waren doodsbang.

(...)

David wil tegen Goliat vechten

David zei tegen Saul: ‘U moet niet bang zijn voor die Filistijn. Ik zal tegen die man gaan vechten.’ Maar Saul zei: ‘Jij kunt helemaal niet tegen die Filistijn vechten. Jij bent nog maar een jongen en hij is een man. Hij vecht al vanaf zijn jeugd.’ Toen zei David: ‘Ik pas vaak op de schapen en geiten van mijn vader. Soms komt er een leeuw of een beer die een schaap grijpt. Dan ga ik erachteraan en sla dat wilde dier neer. En ik red het schaap uit zijn bek. En als het wilde dier tegen mij op springt, grijp ik het bij zijn keel en dood ik het. Ik heb dus leeuwen en beren verslagen. En met die ongelovige Filistijn zal het net zo gaan. Want hij denkt dat het leger van de levende God niets waard is. De Heer heeft mij al vaak geholpen als ik aangevallen werd door leeuwen en

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

beren. Hij zal mij nu ook helpen als ik vecht tegen die Filistijn.'

Toen zei Saul tegen David: 'Ga dan maar. De Heer zal je helpen.'

David is niet gewend aan een harnas

Saul wilde dat David een helm zou opzetten en een harnas zou aantrekken. Hij gaf hem daarom zijn eigen bronzen helm en zijn eigen harnas. David maakte het zwaard van Saul vast aan zijn riem. Hij probeerde een stukje te lopen. Maar dat lukte niet, omdat hij niet gewend was om in een harnas te lopen. Daarom zei hij tegen Saul: 'Ik kan hier niet in lopen. Dat ben ik niet gewend.' En hij trok het harnas van Saul weer uit.

Toen pakte David zijn stok. Daarna zocht hij in een kleine rivier vijf gladde stenen voor zijn slingerwapen. Die stopte hij in zijn tas. En terwijl hij naar Goliat liep, hield hij zijn wapen in zijn hand.

David vertrouwt op de Heer

Ook Goliat kwam steeds dichterbij. Voor hem liep een knecht met zijn

schild. Toen zag Goliat dat David een knappe jongen was met rood haar. En omdat David nog heel jong was, begon Goliat hem belachelijk te maken. Hij zei: 'Ben ik soms een hond? Kom je daarom naar mij toe met een stok? Mijn goden zullen ervoor zorgen dat het slecht met je afloopt. Kom maar hier, als je durft. Dan voer ik je aan de vogels en de wilde dieren.'

Maar David zei: 'Jij vertrouwt op je wapens. Maar ik vertrouw op de machtige Heer, de God die het leger van Israël helpt. Jij denkt dat die God niets waard is. Maar vandaag zal de Heer ervoor zorgen dat ik jou versla. Ik zal je hoofd afhakken, en ik zal de andere Filistijnen voeren aan de vogels en de wilde dieren. Dan zal de hele wereld weten dat Israël een God heeft. Dan zal iedereen weten dat de Heer iemand zonder wapens kan laten winnen. Want de Heer beslist wie de strijd zal winnen, en hij zal mij helpen.'

David verslaat Goliat

Goliat wilde David aanvallen, en hij kwam steeds dichterbij. David

rende naar Goliat toe en pakte een steen uit zijn tas. Hij deed die in zijn slingerwapen en gooide hem naar Goliat. De steen raakte het voorhoofd van Goliat zo hard, dat hij voorover viel. Zo won David de strijd met een slingerwapen en een steen. Hij versloeg Goliat en doodde hem, ook al had hij niet eens een zwaard.

David rende naar Goliat toe. Toen hij bij hem stond, pakte hij het zwaard van Goliat. Daarmee hakte hij het hoofd van Goliat af. Toen de Filistijnen zagen dat hun held dood was, vluchtten ze weg. Maar toen kwamen de soldaten van Israël en Juda. Zij begonnen te schreeuwen en ze achtervolgden de Filistijnen. Ze achtervolgden hen tot aan de stad Gat en tot aan de poorten van Ekron. Overal lagen dode Filistijnen, vanaf Saäraim tot aan Gat en Ekron. Na de achtervolging gingen de Israëlieten terug. Ze gingen naar het legerkamp van de Filistijnen en roofden het helemaal leeg.

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

10. OM TE WETEN

De reus Goliat

Goliat was een sterke soldaat in het leger van de Filistijnen. Hij was bijna 3 meter lang! Als je bedenkt dat de meeste mensen in de tijd van de Bijbel ongeveer 1.60 meter waren, snap je wel waarom Goliat een reus genoemd wordt.

Wapens

Goliat heeft een harnas en ook David probeert te lopen in het harnas van Saul. Een harnas was soms gemaakt van leer, soms van metaal, bijvoorbeeld brons. Een harnas was vaak ook zwaar. Het harnas van Goliat woog meer dan 50 kilo. Doordat soldaten een harnas droegen, raakten ze minder snel gewond als iemand ze sloeg met een zwaard. Het harnas bedekte alleen je borst. Voor de armen en benen hadden soldaten andere beschermstukken. David wil geen harnas dragen en

trekt het harnas van Saul weer uit. Hij heeft alleen

een stok en een slingerwapen bij zich. Dat gebruikte David als herder vaak om wilde dieren op afstand te houden. Hij kon steentjes naar een leeuw of een beer werpen zonder dat hij zelf heel dichtbij hoefde te komen.

Het leger

Alle mannen uit het volk Israël die oud genoeg waren, moesten meevechten in het leger van Saul. Davids drie oudste broers vochten mee. Omdat het lang duurde voordat er echt gevochten werd, zaten de soldaten de hele tijd in het legerkamp. De soldaten moesten voor hun eigen eten en drinken zorgen. Vaak kregen ze voedsel van hun familie. En zo ging David naar zijn broers in het leger om hun brood, graan en kaas te brengen. Het leger van Israël en het leger van de Filistijnen hadden hun kampen om het Eikendal opgezet.

Het Eikendal lag tussen de steden Socho en Azeka.

11. OM OVER TE PRATEN

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Maar over de denkvragen kun je met elkaar blijven nadenken. Daarom zijn er ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

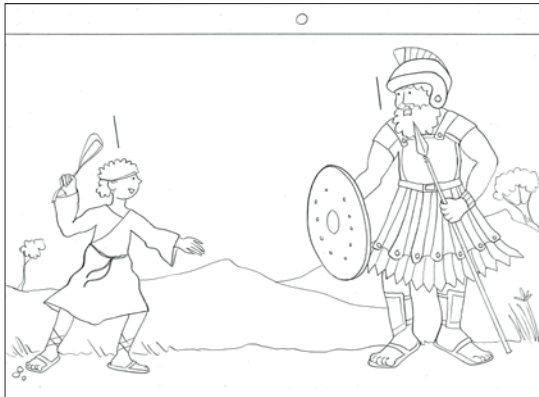
- Wat moet David van zijn vader gaan doen?
- In het kamp hoort David Goliat schreeuwen. Wie is Goliat?
- De Israëlieten durven niet tegen Goliat te vechten. Waarom niet?
- Waarom durft David wel met Goliat te vechten?
- God helpt David. Heb jij weleens gemerkt dat God jou hielp?

8-12 jaar

- Jij bent journalist in de oorlog tussen het volk van Israël en dat van de Filistijnen.
  - Vertel hoe Goliat eruitziet. Wat zegt hij? En wat doet hij? Waarom zou je bang van hem worden?
  - Vertel waar Saul bang voor is en wat hij doet.
  - Vertel waarom David wel durft te vechten. Hoe pakt hij het aan?
- Saul reageert vanuit angst. David reageert vanuit zijn geloof in God. Hoe zou je in moeilijke situaties kunnen reageren als David?

David en Goliath

13. OM TE DOEN

4-8 jaar

David en Goliath

David gaat zonder wapenuitrusting het gevecht aan met de zwaarbewapende Goliath. Davids vertrouwen op God zorgt ervoor dat hij de reus verslaat met een steentje. De kinderen maken een knutsel van het verhaal.

Wat heb je nodig?

Per kind:
- het werkblad

En verder:

- kleurpotloden
- scharen of prikpenen en priklappen

Aan de slag:

- De kinderen kleuren de tekening van David en Goliath.
- De kinderen knippen of prikken de bovenste strook van het werkblad af.
- De kinderen kleuren de steen die op de strook staat.
- Op de tekening zien de kinderen twee lijnen staan. Deze lijnen knippen of prikken ze in.
- De kinderen halen de strook, met hulp van de kinderwerker, door de twee lijnen.
- De kinderen vertellen aan de hand van de tekening het verhaal na.

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

12. OM TE ZINGEN

Zing met elkaar *Dapper als David* (Elly & Rikkert) of *Goliath* (Opwekking Kids 88) of *Goliath* (Marcel Zimmer).

4-8 jaar

Zoek de verschillen

David vertrouwt op God, terwijl Goliath op zijn grote lichaam en zijn wapens vertrouwt. De kinderen gaan in deze opdracht op zoek naar nog meer verschillen.

Wat heb je nodig?

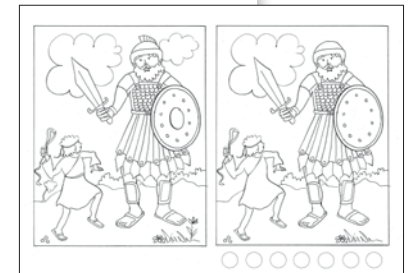
Per kind:
- het werkblad
- een potlood

En verder:

- kleurpotloden

Aan de slag:

- De kinderen zien op hun werkblad twee tekeningen van het Bijbelverhaal.
- De kinderen zoeken zeven verschillen in de tekening. Als ze een verschil gevonden hebben, zetten ze een rondje om het verschil in de tekening. Ook kleuren de kinderen een cirkel onder aan het werkblad. Zo kunnen ze goed zien hoeveel verschillen ze nog moeten vinden.

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

4-8 jaar

Zet 't op een rennen!

David rent naar Goliat om hem aan te vallen, de kinderen rennen naar de persoon van wie de uitspraak komt: óf David óf Goliat.

Wat heb je nodig?

- een plaat van Goliat en een plaat van David, of een vel papier met 'Goliat' en een met 'David'
- plakband
- de uitspraken

Aan de slag:

- Hang de beide vellen aan twee verschillende wanden.
- De kinderen staan in het midden van de ruimte.
- Lees de eerste uitspraak. De kinderen rennen naar de persoon die de uitspraak volgens hen heeft gedaan. Lees daarna de volgende uitspraak, de kinderen rennen, als het goed is, dan naar de andere persoon op het vel papier.

- De kinderen gaan weer in het midden staan.
- Het spel gaat door tot alle uitspraken zijn geweest.

Uitspraken:

- 1 Ik vertrouw op mijn wapens - ik vertrouw op God.
- 2 Ik ben groot - ik ben klein.
- 3 Ik heb een speer - ik heb een slinger.
- 4 Ik hoor bij het volk Israël - ik hoor bij de Filistijnen.
- 5 Ik draag een harnas - ik draag herderskleding.
- 6 Ik ben een jongen - ik ben een man.
- 7 Ik kom uit de stad Betlehem - ik kom uit de stad Gat.
- 8 Ik heb eerbied voor God - ik spot met God.
- 9 Ik gebruik mijn eigen kracht - ik weet dat de Heer mij helpt.
- 10 Ik blijf overeind - ik val om.

8-12 jaar

Daar vraag je me wat!

De kinderen vragen David, Saul en Goliat naar hun ervaringen.

Wat heb je nodig?

Per groepje:

- een vel papier
- een pen

Aan de slag:

- Verdeel de kinderen in groepjes.
- De kinderen leven zich in in David, Saul en Goliat voordat het gevecht plaatsvindt. Ze bedenken drie vragen voor elke persoon.
- De kinderen schrijven deze vragen op. Help de kinderen eventueel met een paar vragen, zoals:
  - David, wat dacht je toen je Goliat voor het eerst zag? Waarom wil je met hem vechten?
  - Saul, waarom ben je bang? Wat vind je ervan dat David jouw harnas niet aan wil?

- Goliat, hoe is het om een reus te zijn? Hoe weet je zo zeker dat jij zult gaan winnen?
- De kinderen schrijven deze vragen op.
- Dan leven de kinderen zich in in David en Saul nadat het gevecht tegen Goliat heeft plaatsgevonden.
- De kinderen schrijven ook voor deze situatie drie vragen op. Help ze eventueel met een paar vragen, zoals:
  - David, wat dacht je toen je op Goliat afrende?
  - Saul, hoe voel je je, nu de Filistijnen zijn overwonnen?
- De kinderen verdelen de rollen van interviewer, David, Goliat en Saul.
- De kinderen spelen in hun groepje de verschillende personen.
- Kies uit ieder groepje twee personen: de interviewer en David, Goliat of Saul.
- Deze personen doen het interview voor de hele groep kinderen.

David en Goliat

Tip
In de Samen-
leesbijbel op bladzijde
511-516 vind je nog
meer ideeën.

8-12 jaar

Reuzen op je weg

Saul is heel bang voor Goliat. Waar zijn de kinderen bang voor? De kinderen schrijven hun angsten op kartonnen bekertjes en proberen hun reus van angst omver te werpen.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- twee kartonnen bekertjes
- een ballon

En verder:

- scharen
- washi tape
- pingpongballetjes
- kartonnen bekertjes
- een stift
- een tafel

Aan de slag:

- De kinderen krijgen een kartonnen bekertje en schrijven erop waar ze bang voor zijn.
- Van de bekertjes maken de

kinderen een stapel die ze op een tafel zetten. Dit is de reus van angst.

- De kinderen krijgen opnieuw een kartonnen bekertje, waar ze de bodem uit knippen.
- De kinderen pakken een lege ballon en leggen er een dubbele knoop in.
- Met de schaar knippen ze een stuk van de bovenkant van de ballon af (niet de kant van het knoopje).
- De kinderen trekken voorzichtig de opengeknippte ballon over de bodem van het bekertje heen.
- De rand van de ballon wordt met washi tape verstevigd.
- De kinderen stoppen een pingpongbal in hun beker en trekken voorzichtig aan de knoop van de ballon.
- Lukt het hun om de reus van angst omver te krijgen?

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

WAT HEB JE NODIG?

- EEN VUURVASTE GLAZEN FLES • WATER • VOEDSELKLEURSTOF • EEN DOORZICHTIG RIETJE
- EEN STUK SPEELKLEI • EEN BAK MET KOUD WATER • EEN BAK MET HEET WATER • EEN OVENWANT

8-12 jaar

Krachtig vertrouwen

Saul is bang en David vertrouwt op God. De kinderen ontdekken wat angst en vertrouwen doen om dingen aan te durven.

Wat heb je nodig?

- een vuurvaste glazen fles of glazen pot met een niet al te wijde opening
- water
- voedselkleurstof
- een doorzichtig rietje dat lang genoeg is om boven de fles uit te steken
- een stuk speelklei
- een bak met koud water
- een bak met heet water
- een ovenwant

Aan de slag:

- Vul het flesje met water.
- Voeg vijf druppels voedselkleurstof toe.
- Plaats een doorzichtig rietje in de fles. Het rietje moet qua lengte boven de fles uitsteken.
- Plak klei rond het rietje en de flessenhals

en zorg dat het rietje met hulp van de klei in het midden van de fles staat. Zorg dat je de opening van de fles goed afsluit met de klei.

- Zet de fles in de bak met heet water.
- Wat zien de kinderen gebeuren?
- Trek een ovenwant aan en zet het flesje nu in een bak met koud water.
- Wat zien de kinderen nu?

Uitleg:

Water zet uit als het wordt verwarmd. Doordat de klei ervoor zorgt dat het water nergens heen kan, stijgt het water in het rietje. Het tegenovergestelde gebeurt als water wordt gekoeld. Het water zakt in het rietje. David vertrouwt op God (de bak warm water). Daardoor lukt het hem om de reus Goliat te verslaan (het water in het rietje stijgt). Saul laat zich leiden door angst (de bak koud water). Met Goliat (de klei) lijkt er geen uitweg te zijn voor Israël. Sauls angst ontnemt hem alle moed en kracht (het water in het rietje zakt).

LET OP! Laat dit proefje alleen door een volwassene uitvoeren.

David en Goliat

1 Samuel 17:4-11 en 17:32-53

14. ZEGEN

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zeggen wij hier ook tegen elkaar:

‘De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen. De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer zal aan jullie denken en jullie vrede geven.’

Numeri 6:24-25

Tip

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

COLOFON

Tekst: Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap
Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal
Hervertelling Bijbelverhaal: NBG/Melanie van de Peut
Illustratie: NBG/Paul Oole
Kaart Eikendal: NBG/Buitenspel Ontwerp
Werkbladen: NBG/Linda Bikker
Strip: NBG/Bart den Heeten
Ontwerp: Frivista/Walvis & Mosmans
DTP: Villa Graficav

135

David zei: 'Jij vertrouwt op je wapens.
Maar ik vertrouw op de machtige Heer,
de God die het leger van Israël helpt.'

1SAMUEL 17:45

88
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

135

David zei: 'Jij vertrouwt op je wapens.
Maar ik vertrouw op de machtige Heer,
de God die het leger van Israël helpt.'

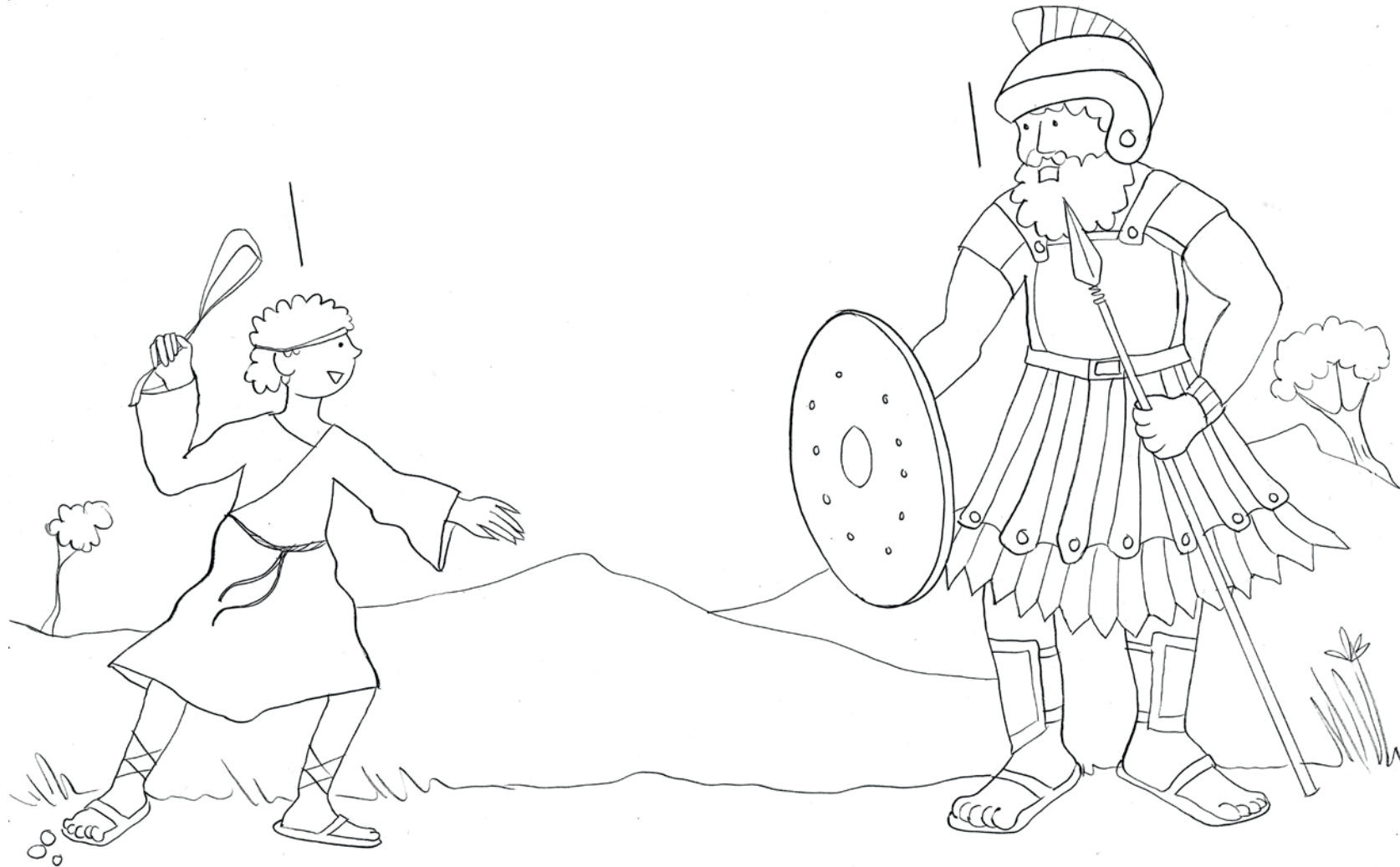
1SAMUEL 17:45

88
BIJBEL BASICS

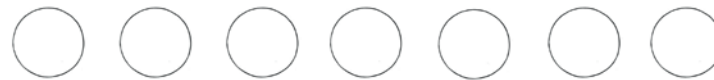
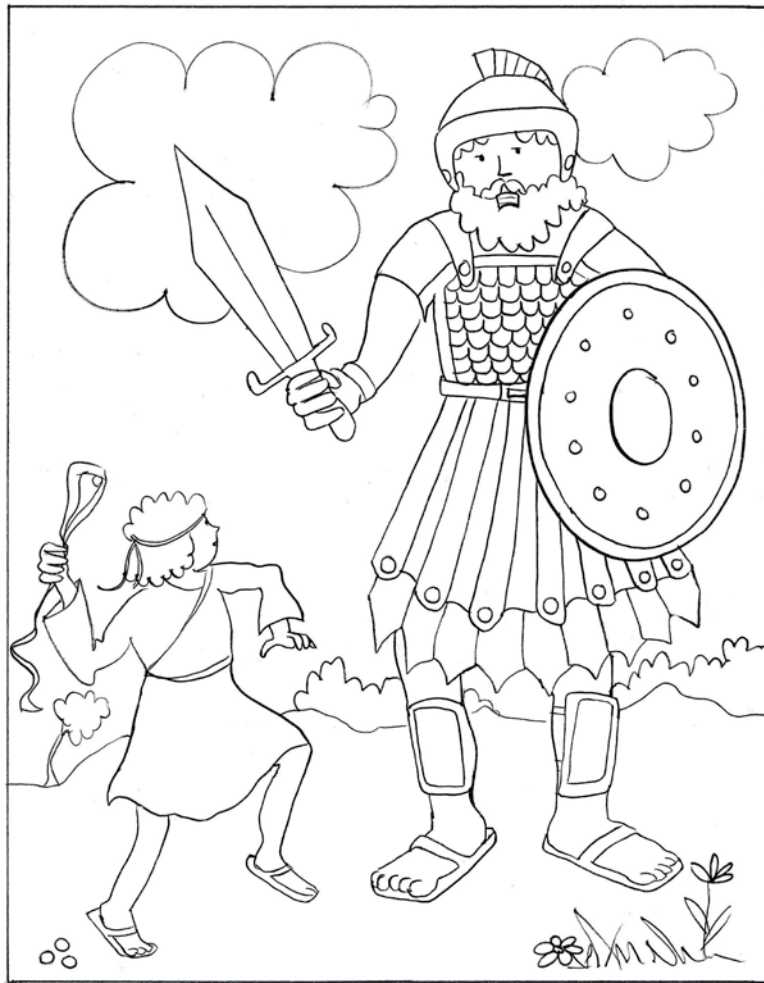
debijbel.nl/bijbelbasics

Werkblad (4-8 jaar)
David en Goliath

Werkblad (4-8 jaar)
David en Goliath

135

Maar Saul zei: 'Jij kunt helemaal niet tegen die Filistijn vechten. Jij bent nog maar een jongen en hij is een man. Hij vecht al vanaf zijn jeugd.'

1SAMUEL 17:33

BB
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

135

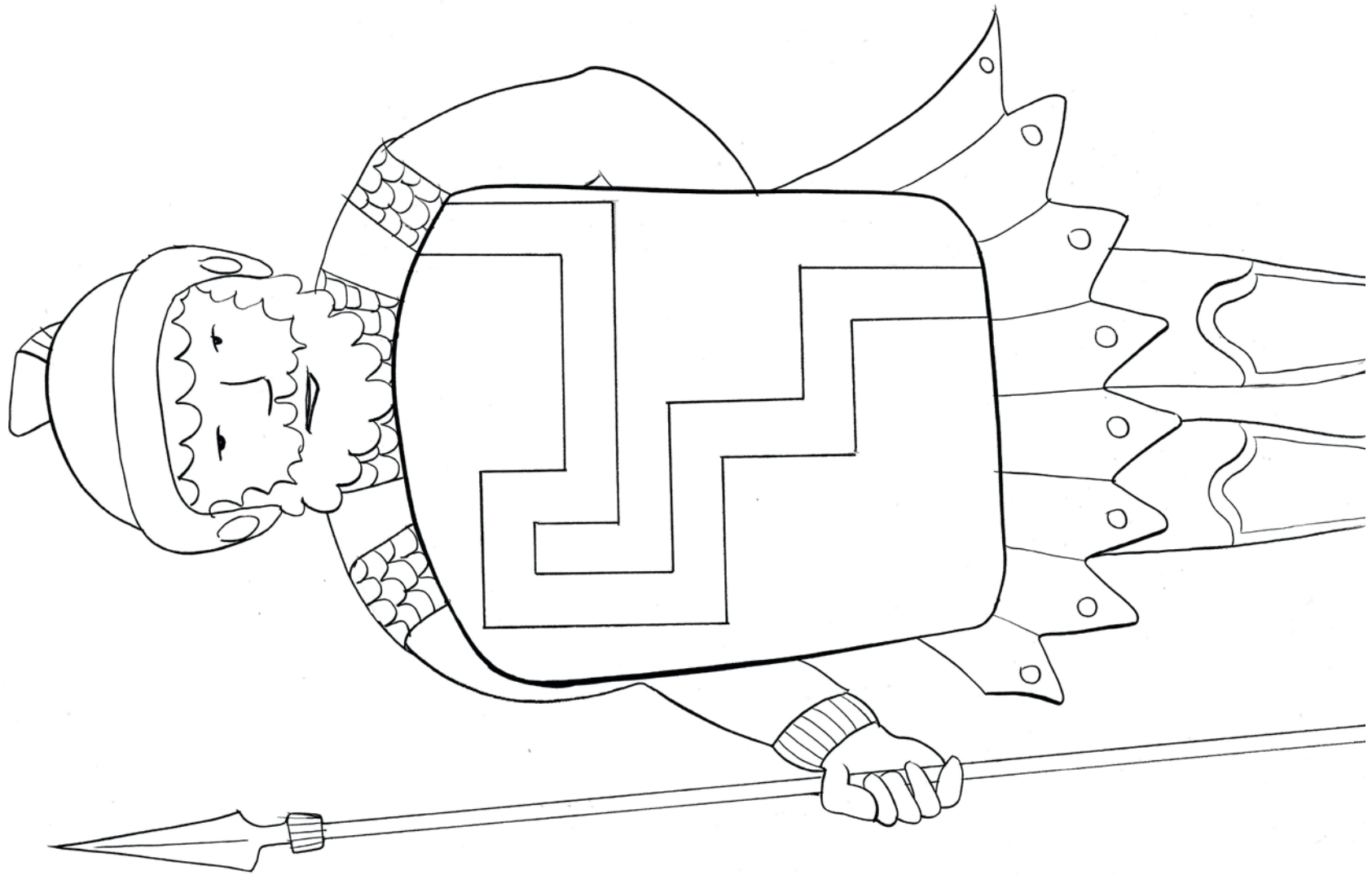
Maar Saul zei: 'Jij kunt helemaal niet tegen die Filistijn vechten. Jij bent nog maar een jongen en hij is een man. Hij vecht al vanaf zijn jeugd.'

1SAMUEL 17:33

BB
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

Om te beginnen (8-12 jaar)
David en Goliat

Werkblad (8-12 jaar) David en Goliat

KRACHTIG VERTROUWEN

Saul is bang en David vertrouwt op God.
Met deze proef ontdek je wat angst en vertrouwen doen om dingen aan te durven.

LET OP! Laat dit proefje alleen door een volwassene uitvoeren.

Maar Saul zei: 'Jij kunt helemaal niet tegen die Filistijn vechten. Jij bent nog maar een jongen en hij is een man. Hij vecht al vanaf zijn jeugd.'

1 Samuel 17:33

WAT HEB JE NODIG?

- * EEN VUURVASTE GLAZEN FLES
- * WATER
- * VOEDSELKLEURSTOF
- * EEN DOORZICHTIG RIETJE
- * EEN STUK SPEELKLEI
- * EEN BAK MET KOUD WATER
- * EEN BAK MET HEET WATER
- * EEN OVENWANT

- VUL HET FLESJE MET WATER.
VOEG VIJF DRUPPELS VOEDSELKLEURSTOF TOE.

- PLAATS VOORZICHTIG HET RIETJE IN DE FLES.
HET RIETJE MOET BOVEN DE FLES UITSTEKEN.

PLAK KLEI ROND HET RIETJE EN DE FLESSENHALS.
ZORG DAT HET RIETJE IN HET MIDDEN VAN DE FLES STAAT. EN ZORG DAT JE DE OPENING VAN DE FLES GOED AFSLUIT MET DE KLEI.
- ZET DE FLES IN DE BAK MET HEET WATER.

WAT ZIE JE GEBEUREN?
- TREK DE OVENWANT AAN EN ZET HET FLESJE NU IN EEN BAK MET KOUD WATER.

WAT ZIE JE NU?

Uitleg: David vertrouwt op God (de bak warm water). Daardoor lukt het hem om de reus Goliat te verslaan (het water in het rietje stijgt). Saul laat zich leiden door angst (de bak koud water). Met Goliat (de klei) lijkt er geen uitweg te zijn voor Israël. Sauls angst ontnemmt hem alle moed en kracht (het water in het rietje zakt).

Werkblad (8-12 jaar) David en Goliat

HET LEGER

Alle mannen uit het volk Israël die oud genoeg waren, moesten meevechten in het leger van Saul. Davids drie oudste broers vochten mee. Omdat het lang duurde voordat er echt gevochten werd, zaten de soldaten de hele tijd in het legerkamp. De soldaten moesten voor hun eigen eten en drinken zorgen. Vaak kregen ze voedsel van hun familie. En zo ging David naar zijn broers in het leger om hun brood, graan en kaas te brengen. Het leger van Israël en het leger van de Filistijnen hadden hun kampen om het Eikendal opgezet.

Het Eikendal lag tussen de steden Socho en Azeka.

WAPENS

Goliat heeft een harnas en ook David probeert te lopen in het harnas van Saul. Een harnas was soms gemaakt van leer, soms van metaal, bijvoorbeeld brons. Een harnas was vaak ook zwaar. Het harnas van Goliat woog meer dan 50 kilo. Doordat soldaten een harnas droegen, raakten ze minder snel gewond als iemand ze sloeg met een zwaard. Het harnas bedekte alleen je borst. Voor de armen en benen hadden soldaten andere beschermstukken. David wil geen harnas dragen en trekt het harnas van Saul weer uit. Hij heeft alleen een stok en een slingerwapen bij zich. Dat gebruikte David als herder vaak om wilde dieren op afstand te houden. Hij kon steentjes naar een leeuw of een beer werpen zonder dat hij zelf heel dichtbij hoefde te komen.

DE REUS GOLIAT

Goliat was een sterke soldaat in het leger van de Filistijnen. Hij was bijna 3 meter lang! Als je bedenkt dat de meeste mensen in de tijd van de Bijbel ongeveer 1.60 meter waren, snap je wel waarom Goliat een reus genoemd wordt.

